

Årsberetning for Dansk Kunstherråd maj 2023 – maj 2024

Det har været et travlt år i Dansk Kunstherråd.

Kunst- og kulturpolitisk er det værd at fremhæve, at vi, med udgivelsen af Dansk Kunstherråds og Danmarks Statistik's *Kunstnere i Danmark* står med den første samlede statistik på tværs af kunstarterne nogensinde herhjemme.

Lovgivningsmæssigt har den forgangne periode desuden sikret bedre ophavsrettigheder på tværs af kunstarterne og sikret en modernisering af kunstnerens digitale ophavsret. Samtidigt har vi haft fokus på løbende organisationsudvikling af Dansk Kunstherråd.

Første samlede statistik om professionelle kunstnere i Danmark

I december 2023 offentliggjorde Danmarks Statistik den første samlede statistik om kunstnere på tværs af kunstområderne i Danmark. Kunstnerstatistikken, som kan tilgås [her](#), er finansieret af Kulturministeriet og blev offentliggjort som en del af kulturstatistikkerne i Danmarks Statistik.

Statistikken er blevet til som led i udviklingsprojektet *Kunstnere i tal* (KiT), som er et samarbejde mellem Danmarks Statistik, Dansk Kunstherråd og 19 af rådets medlemsorganisationer. Selve statistikken *Kunstnere i Danmark* bygger på datatræk fra knap 28.000 kunstnere og spænder over alle kunstområder.

Hvad viser kunstnerstatistikken?

Den første udgave af kunstnerstatistikken, som man kan dykke ned i hos Danmarks Statistik [her](#), viser bl.a.:

- 62 % af kunstnere i statistikken er mænd
- 38 % af kunstnere i statistikken er kvinder
- 25 % af kunstnere i statistikken tjener 75-100 % af deres indkomst fra deres kunstneriske virke
- 17 % af kunstnere i statistikken tjener 25-75 % af deres indkomst fra deres kunstneriske virke
- 27 % af kunstnere i statistikken tjener 1-25 % af deres indkomst fra deres kunstneriske virke.

Statistikken viser også, at der er forskel på, hvordan indkomster fra kunstneriske virke fordeler sig blandt kunstnere indenfor de forskellige kunstområder.

Dansk Kunstherråd peger på, at statistikken bl.a. afspejler forskelle mellem udøvende og skabende kunstneres arbejdsliv: Udvøvende kunstnere, som f.eks. musikere og skuespillere, kan være ansat som lønmodtagere i f.eks. orkestre og teaterensembler, mens skabende kunstnere, som f.eks. billedkunstnere og komponister, ofte er selvstændige med egen virksomhed. Nogle af dem kan have indkomst fra såkaldte 'brødjobs', der ikke er relateret til deres kunstneriske virke.

Kunstnernes geografiske baggrund

I den første udgave af kunstnerstatistikken kan man også se, hvor i landet kunstnerne bor:

- 62 % af kunstnere i statistikken bor i Region Hovedstaden
- 19 % af kunstnere i statistikken bor i Region Nord- og Midtjylland
- 10 % af kunstnere i statistikken bor i Region Syddanmark.

Sådan defineres kunstnerne

En væsentlig forudsætning for at kunne skabe en officiel kunstnerstatistik har været at definere, hvem der skulle regnes for kunstnere i statistikken øjemed.

Her har repræsentanter fra Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer bidraget med vigtig faglig viden om, hvordan gruppen af professionelle kunstnere kan afgrænses. Den nye kunstnerstatistik bygger således på en population bestående af:

- Medlemmer af en organisation under Dansk Kunstnerråd
- Modtagere af rettighedsmidler fra kunstnerisk virke*
- Modtagere af legat fra Statens Kunstfond*
- Modtagere af bibliotekspenge*
- Dimittender fra kunstuddannelser på betingelse af, at ét af ovenstående kriterier også er opfyldt.

Selve kunstnerstatistikken bygger dels på data, som Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer har bidraget med, dels fra registre over udbetalinger af rettighedsmidler samt legat- og projektstøtte fra Statens Kunstfond.

**Der er her tale om den øvre kvartil af modtagere af legater, projektstøtte, bibliotekspenge og rettighedsmidler.*

Baggrunden for kunstnerstatistikken

Den nye kunstnerstatistik er del af Dansk Kunstnerråds [udviklingsprojekt Kunstnere i tal](#). Formålet med både kunstnerstatistikken og udviklingsprojektet er at skaffe mere og bedre viden om professionelle kunstnere i Danmark. Solid viden om kunstneres arbejdsliv er nødvendig for, at politikere i Folketing og kommuner kan udforme velfungerende kulturpolitik. Samtidig får kunstnerorganisationerne med den nye kunstnerstatistik et bedre vidensgrundlag om deres medlemmer.

Statistikken kan f.eks. fungere som udtræksgrundlag for efterfølgende spørgeskemaundersøgelser blandt kunstnerne. Den kan også danne grundlag for videre analyse og formidling af danske kunstneres vilkår på tværs af kunstarterne, f.eks. i form af en årlig publikation.

Dialogmøder, fagmøder og fælles kunstnerisk opbakning om dataarbejdet

Datagrundlaget i den nye kunstnerstatistik kommer bl.a. fra Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer, der repræsenterer bl.a. musikere, billedkunstnere, skuespillere, kunsthåndværkere, tegnere, filmfolk, scenografer, forfattere og komponister.

Forud for offentliggørelsen af statistikken har Kunstnerrådet afholdt fagmøder og dialogmøder med medlemsorganisationer og eksterne fagfolk, samt et større dataseminar.

Vidensseminar om databaseret interessevaretagelse

I september 2023 afholdt Dansk Kunstnerråd et offentligt seminar om brug af data i politisk interessevaretagelse. Seminaret fandt sted i Kødbyen i København. Her delte repræsentanter fra kunstnerorganisationerne, Dansk Erhverv, DM - akademikerne og Dansk Industri erfaringer og visioner for arbejdet med at interessevaretage på baggrund af viden og data.

Pointer og sammendrag fra dataseminarieret kan ses i en artikel på Dansk Kunstnerråds hjemmeside, [her...](#)

Stor presseomtale af kunstnerstatistikken

Den nye kunstnerstatistik fik en stor og flot pressedækning med historier bragt gennem Ritzau og i både Politiken, Jyllands-Posten, Information, BT, Kristeligt Dagblad, Altinget og en række lokale medier, der alle viderebragte hovedtal og tendenser fra statistikken. Forperson Nis Rømer blev interviewet til en række medier om resultaterne.

Dansk Kunstnerråds publikation om kunstnerstatistikken

I marts 2024 udgav Dansk Kunstnerråd publikationen [Kunstnere i tal – om statistikken Kunstnere i Danmark](#). Den er tilgængelig på Kunstnerrådets hjemmeside og kan tilgås af alle, der interesserer sig for data om kunstnervilkår og for de kunstnerliv, som tallene afspejler.

Publikationen giver indblik i:

- Nøgletal og tendenser fra statistikken Kunstnere i Danmark
- Konkrete kunstnerliv bag tallene
- Baggrunden for datasamarbejdet mellem Danmarks Statistik, Dansk Kunstnerråd og Kunstnerrådets medlemsorganisationer i udviklingsprojektet Kunstnere i tal (KiT).

Kontinuerlig, opdateret databaseret viden om kunstnere og kulturskabere er afgørende, hvis vi vil sikre gode rammevilkår for at skabe og udøve kunst i Danmark.

Publikationen er derfor tænkt som den første i en række årlige udgivelser fra Dansk Kunstnerråd om, hvad statistik kan fortælle om kunstnervilkår i Danmark.

Vi ser frem til at fortsætte, udvikle og udbygge dataarbejdet i samarbejde med Danmarks Statistik og medlemsorganisationerne under Dansk Kunstnerråd de kommende år.

Bedre ophavsrettigheder på tværs af kunstarter

Folketinget vedtog i 1. juni 2023 et lovforslag, der gennemførte 2. del af EU's direktiv om ophavsretten i det digitale indre marked. Modernisering af ophavsretsloven har været længe ventet og det er positivt, at EU's ophavsrettighedsdirektiv nu endelig implementeres i Danmark, med fokus på de særlige vilkår, som gør sig gældende for professionelle kunstnere.

De nye ophavsretsregler skaber bl.a. større transparens om, hvordan kunstneres værker bruges, og giver kunstnerne bedre mulighed for indtjening, f.eks. via streamingtjenester.

Moderniserede ophavsretsregler: Kunstnerpakken

De nye ophavsretsregler indeholder bl.a. en 'kunstnerpakke', som slår fast ved lov, at autoren (dvs. den kunstner, der har skabt værket, musikken, teksten etc.) har ret til en 'passende og forholdsmæssig betaling' ved overdragelse af rettigheder. Det betyder, at det nu er indskrevet i loven, at kunstneren altid har ret til fair betaling, når andre tjener penge på det, kunstneren har skabt. F.eks. musik, der udgives på en streamingtjeneste eller bruges i en film.

De nye ophavsretsregler indfører også en ny gennemsigtighedsforpligtelse. Det er en ret for ophavsmænd til at få opdaterede, relevante og fyldestgørende oplysninger om, hvordan deres kunst bruges. Det kan f.eks. give musikere indsigt i, hvordan Spotify bruger og tjener penge på deres musik. Retten skal bl.a. bruges til at vurdere, om betalingen er høj nok.

Der bliver desuden indført en aftalejusteringsordning, som betyder, at autorer har ret til at kræve yderligere passende og rimelig betaling fra f.eks. tv-selskaber eller streamingtjenester – efter de har indgået en aftale. Det giver kunstnere mulighed for at få justeret aftaler, hvis den oprindeligt aftalte betaling viser sig at være for lav i forhold til alle de efterfølgende indtægter, som kan komme. Endelig fastslår kunstnerpakken, at kunstneres rettigheder fra pakken ikke kan fraviges i kontrakter. Så er man som kunstner sikret sine rettigheder, uanset hvad man skriver under på i en kontrakt.

Samrådet for Ophavsret og Dansk Kunstherråds sekretariatsbistand

Som led i Dansk Kunstherråds ønske om at koble data med mere viden om rettighedsmidler og kunstneres ophavsret i fremtidens digitale økonomi, indgik Dansk Kunstherråd i juni 2023 en aftale med Samrådet for Ophavsret om at løse administrative opgaver for Samrådet.

Aftalen betyder bl.a., at Kunstherrådet bliver sekretariat for Samrådet, der er en sammenslutning af faglige organisationer, som alle arbejder for at styrke skabende og udøvende kunstneres ophavsret. Arbejdet er af administrativ karakter, men sikrer samtidig vidensdeling om området og de juridiske aspekter. Læs mere om Samrådet for Ophavsret [her](#)

Koranloven

Dansk Kunstherråd har medvirket til, at det lovforslag, regeringen fremsatte i sommeren 2023 for at hindre koranafbrændinger, blev revideret, så det i højere grad tager hensyn til kunstnerne og sikrer den kunstneriske ytringsfrihed.

I det nye [reviderede lovforslag](#) har regeringen bl.a. ændret forbuddet mod 'utilbørlig behandling af religiøse genstande' til kun at omfatte 'skrifter med væsentlig religiøs betydning'. Desuden tydeliggøres det nu, at kunstværker, hvor den utilbørlige behandling er en mindre del af et større værk, ikke vil være omfattet af forbuddet. Vi er tilfredse med, at der blev lyttet politisk, så kunstneres stemme blev hørt. Vi er fortsat opmærksomme på, om der opstår utilsigtede problemer i forbindelse med lovgivningen for kunstnere.

Organisationsudvikling og styrket økonomi

Dansk Kunstherråd skal udvikles, så vi i højere grad kan tage ejerskabet til de resultater, vi har skabt sammen med Danmarks Statistik. Der er brug for, at vi kan levere mere viden og databaserede analyser set fra kunstneres synsvinkel.

Dansk Kunstherråd skal tage hånd om de problematikker, der er fælles for alle kunstnere og organisationer, og skabe gode fælles standarder. Det kræver mere kapacitet, mere personale og større professionalisering.

Indtægterne er de seneste to år styrket med tæt på 30%. Flere medlemsorganisationer er kommet til på baggrund af en koncentreret indsats.

Bestyrelsen har udviklet en plan for, hvordan Dansk Kunstherråd kan fortsætte væksten de kommende år. Planen beskriver, hvordan væksten kan omsættes til øget ekspertise og professionalisering af organisationen. Og vigtigst: Hvordan væksten kan skabe mere værdi for medlemmerne.

Der arbejdes for en gradvis styrkelse af sekretariatet med mere kommunikation. Der arbejdes også for styrkelse af forpersonskabet. På sigt arbejdes der desuden på, at sekretariatet kan tilknytte analyse- jura- og projektmedarbejdere i det omfang, organisationsudviklingen og økonomien gør det muligt.

De overordnede prioriteringer i Dansk Kunstherråds organisationsudvikling er:

- Dansk Kunstherråd skal årligt udgive en publikation om nøgletal og tendenser i de opdaterede udgaver af statistikken *Kunstnere i Danmark*.
- Dansk Kunstherråd skal styrke kunstnernes interessevaretagelse, bl.a. ved løbende udarbejdelse af databaserede analyser om kunstneres arbejdsliv, sociale/økonomiske forhold, samt om potentialer og barrierer i relation til at skabe og udøve kunst i Danmark.
- Dansk Kunstherråd skal arbejde for at skabe gode fælles standarder for kunstnere i forhold til bl.a. bæredygtigt arbejdsliv/Fair Practice, grøn omstilling, tilgængelighed, ligestilling, mangfoldighed mm.

Arbejdsgrundlag for sekretariatet

I den forgangne periode har bestyrelsen arbejdet med at formalisere og skriftliggøre arbejdet i sekretariatet, så det er tydeligt, hvilke opgaver der løftes, og hvad Dansk Kunstherråds hovedfokus er. Det giver os samtidigt mulighed for fremover at prioritere ressourcer, arbejde mere strategisk, og at uddelegere visse opgaver og formalisere andre, så der frigives mere tid til udvikling, innovation og projekter.

Nogle hovedspor i Dansk Kunstherråds arbejde for perioden maj 2023 – maj 2024

- At skabe et godt datagrundlag om kunstnere i samarbejde med medlemsorganisationer, Danmarks Statistik og Kulturministeriet.
- At udgive kunstnerstatistikken *Kunstnere i Danmark* i samarbejde med Danmarks Statistik og videreudvikle datasamarbejdet.
- At udvikle nye formater for temamøder, f.eks. om nye værktøjer, der fremmer kunstnernes vilkår, herunder et samarbejde med [Aron center for bæredygtigt arbejdsliv](#) og deltagelse i debatter på Kulturmødet Mors.
- At styrke Kunstherrådets eksterne kommunikation ved samarbejde med kommunikationsmedarbejder
- At styrke viden om kunstdata gennem publikationen *Kunstnere i Danmark – om*

statistikken Kunstnere i Danmark, som Dansk Kunstnerråd udgav i marts 2024.

- At styrke fokus på temaet kunstnere og skat og lancere en grafisk modernisering af *Kunstnernes Beskatning*, som Dansk Kunstnerråd udgav i en opdateret udgave i februar 2024.
- Dialogmøder med kulturordførere om behovet for at sikre flere ressourcer til arbejdet med at fremme kunstnernes vilkår.

Dansk Kunstnerråds bestyrelse maj 2023-maj 2024

Sammensætningen af Dansk Kunstnerråds bestyrelse (fra maj 2023 maj 2024) samt de kunstorganisationer, de er indstillet fra, ses nedenfor.

**Nis Rømer, forperson
Dansk Kunstnerråd**
Billedkunstnernes Forbund

Søren Bang Jensen
Dansk Skuespillerforbund

Sia Mai
Danske Kunsthåndværkere
& Designere

Thomas Sandberg
Dansk Musiker Forbund

Signe Klejs
Kufa - Kunstnernes
Fagforening

**Lisbeth Tolstrup,
næstforperson Dansk
Kunstnerråd**
Kvindelige Kunstneres
Samfund

Anders Refn
Danske Filminstruktører

Line Tjørnhøj
Dansk Komponistforening

**Carsten Burke
Kristensen**
Danske Scenografer

Fremme af bæredygtigt arbejdsliv for kunstnere i fokus

Dansk Kunstnerråd har i perioden maj 2023-maj 2024 fortsat et samarbejdsprojekt med Aron – Center for bæredygtigt arbejdsliv om Projekt GRO.

GRO sætter fokus på at identificere, hvad kunst- og kulturarbejdernes største udfordringer er, når det gælder bæredygtigt arbejdsliv. Og på at udvikle værktøjer, der kan bruges til at skabe nye praksisser i arbejdslivet. Det sker bl.a. gennem workshops mm.

Der ligger nu et færdigt udviklet værktøj klar (det kan hentes gratis [her...](#)) og flere organisationer har taget det i brug.

I marts 2024 afholdt Dansk Kunstnerråd et [temamøde](#), hvor værktøjerne blev præsenteret. Dansk Kunstnerråd har ligeledes haft et samarbejde med organisationen *Bæredygtigt kulturliv NU* om udviklingen af en bæredygtighedserklæring.

Internationalt samarbejde med kunstnerorganisationer om kunstnerrefugier

Dansk Kunstnerråd har et tæt og konstruktivt samarbejde med de skandinaviske

paraplyorganisationer og har i den forgangne periode særligt haft fokus på behovet for at sikre adgang til internationale kunstnerrefugier. Samt på politikudveksling mellem de skandinaviske lande, især hvad angår ophavsrettigheder og Fair Practice.

Styrket kommunikation

Igennem hele perioden har Dansk Kunstnerråd opprioriteret rådets eksterne kommunikation, og der er derfor rejst midler til ekstra indsatser på området.

Det har ført til en række nye tiltag, bl.a. løbende produktion af nyheder til Kunstnerrådets hjemmeside samt styrket sammenhængen i Kunstnerrådets kommunikation på hjemmeside, sociale medier, i nyhedsbrev, publikationer og pressearbejde.

I flere tilfælde har journalister på landsdækkende medier samlet Dansk Kunstnerråds webnyheder op fra sociale medier. På den måde har opprioriteringen af kommunikationen styrket Dansk Kunstnerråds synlighed både i og udenfor kunst- kulturlivet.

Udgivelsen af publikationen *Kunstnere i tal – om statistikken Kunstnere i Danmark*, som er omtalt i begyndelsen af denne årsberetning, er muliggjort ved en ekstra indsats på kommunikationsområdet.

Publikationen formidler nøgletal og tendenser i den nye kunstnerstatistik og indeholder en række fokusinterviews med kunstnere fra Kunstnerrådets medlemsorganisationer. Publikationen er tilrettelagt, så den kan danne grundlag for vidensdeling i kunstnerorganisationerne. Den er tænkt som en årligt tilbagevendende udgivelse.

Sekretariatet i Dansk Kunstnerråd

Opgaverne i Dansk Kunstnerråds sekretariat bliver varetaget af sekretariatschef Anne-Mette Wehmüller. Der er afsat øgede midler til kommunikation, og disse opgaver er løftet af kulturjournalist Miriam Katz. Denne prioritering skal ses i lyset af et ønske om at udvikle og styrke Dansk Kunstnerråds kommunikation om kunstnervilkår samt om kunstens og kulturens værdi.

I forbindelse med diverse løbende opgaver har Tina Paulsen været tilknyttet som frivillig i forbindelse med afholdelse af seminar og andre events. Til udbetaling af løn og for at sikre en professionel opdeling af økonomien, varetages lønudbetaling af ekstern bogholder – ligesom der er statsautoriseret revisor tilknyttet regnskabet.

Beretningen er til godkendelse ved Dansk Kunstnerråds årsmøde maj 2024.